

© Kancelarija zastupnika Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava, <https://www.gov.me/kzcg>. [Prevod je objavljen na zvaničnom sajtu Vlade Crne Gore i u Službenom listu Crne Gore]

© The Office of the Representative of Montenegro before the European Court of Human Rights, <https://www.gov.me/kzcg>. [Translation already published at the official website of the Government of Montenegro and in the Official Gazzette of Montenegro]

ČEVRTO ODJELJENJE

PREDMET VELIMIROVIĆ PROTIV CRNE GORE

(Predstavka br. 20979/07)

PRESUDA

STRAZBUR

2. oktobar 2012. godine

Ova presuda je postala pravosnažna u okolnostima izloženim u članu 44 stav 2 Konvencije. Ona može biti predmet redaktorskih izmjena.

U predmetu Velimirović protiv Crne Gore,

Evropski sud za ljudska prava (četvrto odjeljenje), zasijedajući u Vijeću u sastavu:

LechGarlicki, *predsjednik*,

David ThórBjörgvinsson,

PäiviHirvelä,

LediBianku,

ZdravkaKalaydjieva,

NebojšaVučinić,

Vincent A. De Gaetano, *sudije*,

I Fatoş Aracı, *zamjenik sekretara odjeljenja*,

Nakon vijećanja bez prisustva javnosti 11. septembra 2012. godine,
donosi sljedeću presudu, koja je usvojena istog dana:

POSTUPAK

1. Predmet je pokrenut predstavkom (br. 20979/07) protiv Crne Gore koju je Sudu dana 10. maja 2007. godine po članu 34 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: Konvencija) podnio crnogorski državljani g. Milutin Velimirović (u daljem tekstu: podnosilac predstavke).

2. Podnosioca predstavke zastupao je g. N. Batrićević, advokat sa praksom u Podgorici. Vladu Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) zastupao je njen zastupnik, g. Z. Pažin.

3. Podnosioci predstavke žalili su se po članu 6 Konvencije na neizvršenje pravosnažne domaće presude o dodjeli stana.

4. Dana 12. jula 2010. godine Vlada je obaviještena o predstavi. Takođe je odlučeno da se o prihvatljivosti i meritumu predstavke odlučuje u isto vrijeme (član 29 stav 1).

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI PREDMETA

5. Podnosilac predstavke rođen je 1940. godine u Danilovgradu gdje i živi.

A. Postupak izvršenja

6. Dana 25. maja 1988. godine poslodavac podnosioca predstavke raspisao je konkurs za dodjelu određenog broja stanova zaposlenima. Podnosilac predstavke bio je među licima koji su se na taj konkurs prijavili. Međutim, nije mu dodjeljena stambena jedinica.

7. Dana 20. februara 1991. godine po zahtjevu podnosioca predstavke, prvostepeni sud za radne odnose (*Osnovni sud udruženog rada*) u Podgorici naložio je da poslodavac koji je bio tužena strana u domaćem postupku (u daljem tekstu izvršni dužnik) i koji je u to vrijeme izgleda bio preduzeće u društvenom vlasništvu (*društveno preduzeće*), izvrši preraspodjelu određenog broja stanova. Dana 28. aprila 1992. godine Viši sud potvrdio je ovu presudu, čime je ona postala pravosnažna.

8. Dana 27. oktobra 1992. godine, na zahtjev podnosioca predstavke, Osnovni sud izdao je rješenje o izvršenju. Do 16. aprila 1993. godine prigovor izvršnog dužnika i njegova žalba u tom smislu bili su odbačeni.

9. Dana 1. februara 2000. Komisija za dodjelu stanova izvršnog dužnika (u daljem tekstu: Komisija) donijela je još jedno rješenje. Dana 15. marta 2000. godine, po članu 31 statuta izvršnog dužnika, Upravni odbor izvršnog dužnika poništio je to rješenje i naložio Komisiji da sprovede novi postupak raspodjele stanova.

10. Dana 6. februara 2001. godine Osnovni sud naložio je izvršnom dužniku da plati novčanu kaznu i da postupi po rješenju za izvršenje u roku od 30 dana. Dana 12. maja 2001. godine prigovor izvršnog dužnika je odbačen.

11. Dana 1. marta 2001. godine Komisija je donijela još jedno rješenje o raspodjeli stanova. Međutim, podnosilac predstavke nije bio među licima kojima je dodijeljen stan. Ovo rješenje preciziralo je da se može predati prigovor protiv rješenja Upravnom odboru izvršnog dužnika.

12. Dana 2. oktobra 2001. godine Osnovni sud naložio je izvršnom dužniku da plati još jednu novčanu kaznu i da postupi po rješenju za izvršenje u roku od 15 dana.

13. Dana 23. oktobra 2001. godine Osnovni sud poništio je prethodno rješenje i sve aktivnosti izvršenja koje su bile izvršene na osnovu toga da je izvršni dužnik donio odluku o raspodjeli stanova i tako izvršio presudu iz 1992. godine. Dana 3. novembra 2001. godine prigovor podnosioca predstavke koji se na ovo odnosio odbačen je.

14. Dana 25. januara 2002. godine podnosilac predstavke i jedan od njegovih kolega predali su prigovor protiv odluke Komisije o raspodjeli stanova (v. stav 11 ove presude).

15. Dana 9. aprila 2002. godine, nakon što nisu dobili odgovor na svoj prigovor, podnosilac predstavke i njegov kolega predali su zasebnu tužbu kod Osnovnog suda tražeći poništenje odluke izvršnog dužnika od 1. marta 2001. godine.

16. Dana 3. januara 2004. godine Osnovni sud prekinuo je postupak, dok izvršni dužnik ne odluči o pomenutom prigovoru.

17. Dana 15. oktobra 2004. godine Viši sud u Podgorici poništio je prethodnu odluku i naložio ponovno pokretanje postupka.

18. Dana 15. aprila 2005. godine Osnovni sud odbacio je tužbu sa obrazloženjem da je ona mogla da bude podnešena samo protiv konačne odluke a u *“postupku predmetne raspodjele stanova nesumnjivo nije donijeta konačna odluka”*. Podnosiocu predstavke i njegovom kolegi naloženo je da plate 1.450 eura izvršnom dužniku i umješacima za pravne troškove.

19. Dana 9. juna 2006. godine Viši sud potvrdio je ovu odluku.

20. Dana 13. novembra 2006. godine Vrhovni sud odbacio je zahtjev podnosioca predstavke za reviziju.

21. Iz spisa predmeta izgleda da izvršni dužnik nikada nije odlučio po prigovoru podnosioca predstavke i tako nikada nije donesena ni pravosnažna presuda o raspodjeli stanova.

B. Druge relevantne činjenice

22. Spisi predmeta pokazuju da je od 10. januara 1997. godine, kada je obustavljen stečajni postupak protiv izvršnog dužnika, izvršni dužnik bio organizovan kao akcionarsko društvo. Nejasno je ko je bio vlasnik kontrolnog paketa akcija u to vrijeme. Dana 27. januara 2011. godine podnosilac predstavke naveo je da je u međuvremenu došlo do likvidacije izvršnog dužnika i da su njegovi pravni nasljednici bili Skupština opštine Podgorica i tužena država.

II. RELEVANTNO DOMAĆE PRAVO

A. Zakon o izvršnom postupku; objavljen u Službenom listu Savezne Republike Jugoslavije br. 28/00, 73/00 i 71/01)

23. Član 4 stav 1 predviđao je da je izvršni postupak hitan postupak.

24. Član 204 definisao je detalje vezane za izvršenje u situacijama kada je potrebna pozitivna radnja izvršnog dužnika.

25. Član 262 predviđao je da se Zakon primjenjuje na sve postupke izvršenja pokrenute prije stupanja Zakona na snagu.

B. Zakon o izvršnom postupku; objavljen u Službenom listu Republike Crne Gore br. 23/04)

26. Član 286 predviđa da se svi izvršni postupci koji su bili pokrenuti prije stupanja Zakona na snagu, okončavaju u skladu sa Zakonom o izvršnom postupku iz 2000. godine.

C. Zakon o izvršenju i obezbjeđenju iz 2011. godine; objavljen u Službenom listu Crne Gore br. 36/11)

27. Članovi 6 stav 1 i 230 ovog Zakona odgovaraju po svojoj suštini članovima 4 stav 1 i 204 Zakona o izvršnom postupku iz 2000. godine.

28. Član 292 stav 1 predviđa da se svi postupci izvršenja okončavaju u skladu sa ovim Zakonom.

29. Ovaj Zakon stupio je na snagu 25. septembra 2011. godine i time je stavljen van snage Zakon o izvršnom postupku iz 2004. godine.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANA 6 STAV 1 KONVENCIJE

30. Podnosilac predstavke žalio se, po članu 6 stav 1 Konvencije na neizvršenje presude koja je postala pravosnažna 1992. godine, i kojom se nalagalo izvršnom dužniku u domaćem postupku da donese rješenje o raspodjeli stanova.

31. Relevantni dio ovog člana glasi:

“Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ... ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred ... sudom ...”.

A. Prihvatljivost

32. Vlada je navela da je pritužba podnosioca predstavke bila nekompatibilna *ratione temporis* s obzirom na to da je izvršni postupak bio obustavljen 23. oktobra 2001. godine (v. stav 13 ove presude), što je bilo prije nego što je Konvencija stupila na snagu za Crnu Goru.

33. Podnosioci predstavke osporili su tu tvrdnju.

34. Sud podsjeća da, prema opštim pravilima međunarodnog prava, odredbe Konvencije ne obavezuju stranu ugovornicu u vezi bilo kog čina ili činjenice koji su se desili ili situacije koja je prestala da postoji prije datuma stupanja na snagu Konvencije za tu stranu ugovornicu (v. na primjer, *Kadiķis protiv Letonije* (dec.), br. 47634/99, 29. jun 2000. godine). Da bi se

uspostavila temporalna jurisdikcija Suda od suštinskog je značaja, stoga, utvrditi u svakom konkretnom predmetu, tačno vrijeme navodnog zadiranja u neko pravo. U tome Sud mora da uzme u obzir i činjenice na koje se podnosilac predstavke žali i obim prava po Konvenciji za koje se navodi da je povrijeđeno (v. *Blečić protiv Hrvatske* [GC], br. 59532/00, stav 82, ECHR 2006-III).

35. Što se tiče ovog konkretnog predmeta, Sud konstatuje da je predmetna presuda postala pravosnažna 28. aprila 1992. godine i da je morala da bude izvršena do 16. aprila 1993. godine (v. stavove 7 i 8 ove presude). Sud dalje zapaža da je izvršni postupak zvanično okončan 2001. godine, što je bilo prije nego što je Konvencija stupila na snagu za tuženu državu 3. marta 2004. godine. Navedeni postupak okončan je na osnovu činjenice da je izvršni dužnik donio rješenje o raspodjeli stanova 1. marta 2001. godine. Međutim, Sud napominje da ta odluka još uvijek nije bila pravosnažna u vrijeme kada je Konvencija stupila na snagu za Crnu Goru, pošto izvršni dužnik sasvim jasno nije odlučio o prigovoru podnosioca predstavke u tom smislu. Takva situacija se nastavila i dosta vremena nakon ratifikacije, kako su zapazili i sami domaći sudovi koji su se oglasili po ovom pitanju između 15. aprila 2005. godine i 13. novembra 2006. godine, konstatujući jasno da izvršni dužnik nije donio pravosnažno rješenje o raspodjeli stanova do tada (v. stavove 18 – 20 ove presude).

36. S obzirom na navedeno, Sud smatra, ne prejudicirajući meritum predmeta, da sporno neizvršenje jeste u nadležnosti Suda *ratione temporis* u smislu člana 35 stav 3 (a) Konvencije. Drugačiji zaključak vodio bi do situacije u kojoj bi država mogla da izbjegne svoju odgovornost za izvršenja samo zvaničnim obustavljanjem izvršnog postupka bez prethodnog izvršenja spornog rješenja, omogućujući na taj način da pravosnažna, izvršna sudska odluka ostane neoperativna na štetu jedne strane (v. *mutatis mutandis*, *Hornsby protiv Grčke*, 19. mart 1997. godine, stav 40, *Izveštaji o presudama i odlukama* 1997-II). Prigovor Vlade u ovom dijelu mora se stoga odbaciti.

37. Sud napominje da predstavka nije očigledno neosnovana u okviru značenja člana 35 stav 3 (a) Konvencije. Sud dalje konstatuje da ona nije neprihvatljiva ni po kom drugom osnovu (v. *mutatis mutandis*, *Nesovski protiv "Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije"*, br. 14438/03, stav 18, 24. april 2008). Ona stoga mora biti proglašena prihvatljivom.

B. Meritum

38. Podnosilac predstavke ponovo je potvrdio svoju pritužbu. On je takođe naveo da je izvršni dužnik u međuvremenu prošao postupak likvidacije, te da su njegovi pravni nasljednici Skupština opštine Podgorica i tužena država.

39. Vlada nije dostavila komentare u vezi sa navedenim.

40. Sud konstatuje da član 6 stav 1 Konvencije obezbjeđuje svakome pravo da svaki svoj zahtjev koji se odnosi na njegova građanska prava i obaveze iznese pred sudom i tribunalom; na taj način ovaj stav ustanovljava “pravo na sud”, čiji je jedan aspekt pravo na pristup sudu, tj. pravo da se pokrene postupak pred sudom u građanskim stvarima. Međutim, to pravo bilo bi iluzorno kada bi pravni sistem strane ugovornice dopuštao da pravosnažne, izvršne sudske odluke ostanu neoperativne na štetu jedne od strana. Izvršenje presude koju donese bilo koji sud mora se stoga smatrati sastavnim dijelom “suđenja” za svrhe člana 6 (v. *Hornsby protiv Grčke*, citirano ranije u tekstu ove presude, stav 40).

41. Što se tiče ovog predmeta, Sud konstatuje da predmetna presuda nije bila izvršena do 13. novembra 2006. godine i da izgleda da bi ostala neizvršena do danas, pošto izvršni dužnik navodno nikada nije donio konačnu odluku (v. stavove 20 i 21 ove presude). Vlada nije to osporila, a nije pružila ni dokaze za suprotno (v. stav 39 ove presude).

42. Iako je period koji treba uzeti u obzir počeo 3. marta 2004. godine, kada je Konvencija stupila na snagu za Crnu Goru, da bi se utvrdilo koliko je razumna dužina postupka mora se uzeti u obzir i status predmeta na dan 3. mart 2004. godine (v. između ostalog, *Mikulić protiv Hrvatske*, br. 53176/99, stav 37, ECHR 2002-I, *Styranowski protiv Poljske*, 30. oktobar 1998. godine, stav 46, *Izveštaji i presude i odluke 1998-VIII*). Sporno neizvršenje je dakle bilo u nadležnosti Suda *ratione temporis* u periodu od osam godina i dva mjeseca, dok je jedanaest godina već proteklo prije tog datuma. Sud smatra da je shodno tome došlo do povrede člana 6 stav 1 Konvencije (v., *mutatis mutandis*, *Nesevski protiv “Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije”*, citirano ranije u tekstu ove presude, stavovi 22-25).

II. PRIMJENA ČLANA 41 KONVENCIJE

43. Član 41 Konvencije predviđa:

“Kada Sud utvrdi povredu Konvencije ili protokola uz nju, a unutrašnje pravo Visoke strane ugovornice o kojoj je riječ omogućava samo djelimičnu odštetu, Sud će, ako je to potrebno, pružiti pravično zadovoljenje oštećenoj stranci.”

A. Naknada štete

44. Podnosilac predstavke tražio je iznos od 144.000 eura na ime materijalne štete (78.000 za stan koji je očekivao da će dobiti od izvršnog dužnika i 66.000 eura na ime kirije koju je morao da plaća umjesto toga), te 5.000 eura na ime nematerijalne štete.

45. Vlada je osporila ovaj zahtjev.

46. Sud je mišljenja da nije na pravi način potkrijepljena tvrdnja da je podnosilac predstavke pretrpio materijalnu štetu kao posljedicu povrede člana 6 stav 1 zbog dužine predmetnog neizvršenja. Međutim, Sud prihvata da je podnosilac predstavke pretrpio nematerijalnu štetu koja ne može dovoljno da se nadoknadi samim utvrđivanjem povrede. Ocjenjujući po osnovu pravičnosti, Sud stoga dosuđuje podnosiocu predstavke 3.600 eura po ovoj stavci.

B. Troškovi i izdaci

47. Podnosilac predstavke takođe je tražio 725 eura na ime troškova i izdataka koje je pretrpio pred domaćim sudovima. Izgleda da nije tražio ništa za troškove i izdatke pred Sudom.

48. Vlada je osporila ovaj zahtjev kao nepotkrijepljen i suprotan praksi Suda.

49. Po sudskoj praksi Suda, podnosilac predstavke ima pravo na refundiranje troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj se pokaže da su oni bili stvarni i neophodni i da su razumni po pitanju iznosa. U ovom predmetu, nakon što je razmotrio dokumente koje je imao u svom posjedu, a naročito odluku domaćih sudova o pravnim troškovima (v. stav 18 ove presude), Sud smatra da je razumno da se podnosiocu predstavke dosudi cjelokupan traženi iznos.

C. Zatezna kamata

50. Sud smatra da je prikladno da se zatezna kamata bazira na najmanjoj kreditnoj stopi Evropske centralne banke uz dodatak od tri procentna poena.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Proglašava* predstavku prihvatljivom;
2. *Nalazi* da je došlo do povrede člana 6 stav 1 Konvencije;
3. *Nalazi*
 - (a) da tužena država ima da plati podnosiocu predstavke, u roku od tri mjeseca od datuma na koji ova presuda postane pravosnažna, u skladu sa članom 44 stav 2 Konvencije, sljedeće iznose:
 - (i) 3.600 eura (tri hiljade i šest stotina eura), na što će se dodati i svaki porez koji se na taj iznos obračunava, na ime nematerijalne štete;

(ii) 725 eura (sedam stotina dvadeset i pet eura), na što će se dodati i svaki porez koji se na taj iznos obračunava, na ime troškova i izdataka;

(b) da će se od isteka gore navedenog roka od tri mjeseca do isplate na gore navedeni iznos obračunavati prosta kamata po stopi koja je jednaka najmanjoj kreditnoj stopi Evropske centralne banke tokom perioda neplaćanja uz dodatak od tri procentna poena;

4. *Odbacuje* ostatak zahtjeva podnosioca predstavke za pravičnom naknadom.

Sačinjeno na engleskom jeziku i dostavljeno u pisanoj formi dana 2. oktobra 2012. godine, po pravilu 77 stavovi 2 i 3 Poslovnika Suda.

Fatoş Aracı
Pomoćnik Sekretara

Lech Garlicki
Predsjednik